

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De contritionis veritate aureum opus Fratris Joa[n]nis
Viualdi de Monte regali. ordinis fratrum predicatoru[m]
sacre pagine professoris**

Vivaldus, Joannes Ludovicus

[Augsburg], 1518

VD16 V 1772

De terio gradu p[...]ctor[um] q[...]. [con]sistit in [con]summatio[n]e
op[er]is. Et agit[ur] [...] dece[m] p[re]cept[is] diui[n]e leg[is]/ de septe[m]
p[...]ctis mortalib[us]/ de q[ui]nq[ue] ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-30734

De peccatis

noie pseruado ne amittat pcurando vt restituat: precipue qñ est iniuste ablatu. Vel curā habe de bono noie: id est de bona fama q nō est appetenda ppter se: qz tunc esset vana glia: sed ppter honore dei z edificatiōe pimi. Vel curāz habe de bono noie. s. de bono opere vt bene viuas. Si em bene operado z bñ viuēdo adqrit bonū nomē: z h̄ p̄ hypocritas q vocari volūt: z esse nō volūt: nomen appetūt/ officii negligūt. Vel curā habe de bono noie presuposito tñ bo no cōscie. Vel curā habe de bono noie. s. q̄ ch̄ianus vocaris. Vñ. j. Jo. ij. ca. Videte qualē charitatē dedit nobis deus vt filij dei nominemur z sim. z Jo. j. ca. Dedit eis potestātē filios dei fieri. Demū curā habe de bono noie. s. dill

Bona fama ē nob qz noia vīa sc̄pta sunt in cel. Ampli⁹ bona fama est nob nēcaria ppter alios nēcaria ppter alios

ge: appere z ora vt nomē tuū scrip̄tū sit in libro vite. Lu. x. ca. Baudere z exultare: qz noia vīa sc̄pta sunt in cel. Ampli⁹ bona fama est nob nēcaria ppter alios nēcaria ppter alios boni odorū n̄ s̄at̄ relucēt auditorib: nec fama sine ope pficit: sine qb̄ forma veri sacerdotū nō cōmēdat. Jō fm̄ Aug. duo sūt nob nēcaria. s. p̄scia z fama: p̄scia ppter nos: fama ppter p̄ximū. Quis p̄o p̄scie sue p̄fides/ famā negligit/ crudelis ē. Incluti ḡ animi signū ē (teste Cassio) fame dilligere cōmodū. Nā q̄ affectat fame cōmoda/ peccūte negligit augmēta. Et itez. Regnātis facultas tūc fit dicit or cū remittit z adqrit thesauros fame neglecta vtilitate pecunte. Redif̄ ar fama alicui⁹ dupl̄r/ directe z idirecte: fm̄ Tho. i. ij. q. lxxij. ar. j. i r̄stōe ad tertū argumētū. Directe qdē q̄dupl̄r. Vno mō qñ q̄s falsum iponit alteri. Secūdo qñ p̄c̄m adauget suis p̄bis. Tertio qñ occultū reuelat. Quarto qñ id qd est bonū d̄t mala intētiōe factū vel peruerrēdo intētiōe. Indirecte aut̄ leu d̄t fama dupl̄r. Negādo bona alteri⁹/ v̄l malleose reticēdo vel minuēdo. Hec Tho. Tandē cogita si p̄ alios multiplices modos oblocut⁹ es p̄ deū z p̄xi mū. Aut p̄ clamores/ iurgia/ opprobria/ dissensionē/ rixas/ seditiōes/ p̄bolita tes z hm̄i. Idcirco lingua ē corrigēda: qz fact̄ est valde ad p̄c̄m cū sit mobil̄ z sit istrumētū cordis: imo qñ vnū cū eo: z iō loquit̄ meditata. Quapropt̄ mo res hois lingua p̄dit: teste Hugone. Et q̄lis fmo oñdit: rat̄ anim⁹ approbat: qz ex abūdātia cordis os loquit̄. Hinc diu⁹ Hiero. ad Principiā i explanatio ne illi⁹ ps̄. Eructauit: epla incipit. Scio me Principia i ch̄io filla: d̄t sic. Quō iuxta q̄ltatē ciboz d̄ stomacho ructus erūpit z v̄l boni vel mali odorū flat⁹ in dictū est: ita interioris hois cogitatiōes p̄ba pferūt. Hec Hiero. Et sic liquet p̄ dicta ad puz de sc̄do gradu p̄c̄oz.

Quō z q̄ r̄tes lect̄ fama.

Corrigē da est lin gua

De tertio gradu p̄c̄oz q̄ p̄sistit in p̄summatiōe opis. Et agit̄ d̄ decē p̄cept̄ diuie leḡ/ de septē p̄cis mortalib/ de q̄nq̄ sensib/ corporeis/ de trib/ p̄rurib/ theologice ac moralib: atq̄ de alijs plurib/

Amplius examināda sunt ac dilligēter discutiēda peccata opis: qz p̄summatiō p̄c̄i est in ope: z iō p̄c̄m opis habet sp̄m cōpletā: vt dicit sc̄r̄s Tho. in. j. ij. q. lxxij. ar. vij. Ad rememorādū ḡ p̄c̄ā opis oportet multa ac varia discutere. In p̄mis cogita dilligēter. x. p̄cepta diuie leḡ z discurre singula in qb̄ delictū: qz vt inq̄r Jo. gers. in trip̄rito suo. c. xv. In. x. p̄cept̄ diuie leḡ q̄si i qdā speculo polito: terso z mū

Precepta diuie le/ critudinē ac feditatē possūm⁹ distinc̄te p̄picere. His mediātib/ cogit̄ hō v̄l ḡ sūt sp̄i te/ sue decursum: q̄lter diuina p̄cepta fuauerit q̄ntū deuauerit: qb̄ modis fm̄ ractm̄ aie varias p̄c̄oz sp̄s deū offenderit. Hec Joā. Gerson. Sed ad maiorē euidētiā rōnalis tiā oim. x. p̄ceptoz diuine leḡ cōsiderandū est q̄ status ille iudaice leḡ fu⁹ Quare it totus figurat ac plen⁹ obscuritatib/ z enigmatib/. Que obscuritas designa facies mo ta fuit. Exo. xxxij. vbi s̄ra n̄ra habet q̄ descēdēte moyse d̄ mōre sinat habebat p̄i d̄r coz facie cornutā ex p̄ortio fm̄oīs dei. Alia at̄ s̄ra h̄z facie splēdidā: qd̄ meli⁹ d̄r fm̄ nura sc̄r̄m Tho. in cōmēto aureo sup. ij. epla ad Cor. ij. ca. lectiōe secūda. Hec ē in

do religioīs ch̄iane: vitare p̄legere ac totū vite n̄re ac aiaz p̄sciaz q̄ n̄raz pul critudinē ac feditatē possūm⁹ distinc̄te p̄picere. His mediātib/ cogit̄ hō v̄l ḡ sūt sp̄i te/ sue decursum: q̄lter diuina p̄cepta fuauerit q̄ntū deuauerit: qb̄ modis fm̄ ractm̄ aie varias p̄c̄oz sp̄s deū offenderit. Hec Joā. Gerson. Sed ad maiorē euidētiā rōnalis tiā oim. x. p̄ceptoz diuine leḡ cōsiderandū est q̄ status ille iudaice leḡ fu⁹ Quare it totus figurat ac plen⁹ obscuritatib/ z enigmatib/. Que obscuritas designa facies mo ta fuit. Exo. xxxij. vbi s̄ra n̄ra habet q̄ descēdēte moyse d̄ mōre sinat habebat p̄i d̄r coz facie cornutā ex p̄ortio fm̄oīs dei. Alia at̄ s̄ra h̄z facie splēdidā: qd̄ meli⁹ d̄r fm̄ nura sc̄r̄m Tho. in cōmēto aureo sup. ij. epla ad Cor. ij. ca. lectiōe secūda. Hec ē in

telligendū moysen habuisse cornua sic qdā eū. de p̄sugū: s; d; facies ei⁹ cornu/
 ra p̄ radios: q̄ videbant eē q̄st qdā cornua: vt d; ibidē Tho. 3o moyses qm̄ lo
 q̄bat ad pplm̄ velabat facie suā qz vt d; .ij. ad Cor. iij. c. Nō poterāt intēdere
 filiū isrl̄ i facie moysi p̄pter gl̄iaz vult⁹ eius: Et Exo. xxxij. c. d;: qz filiū isrl̄ vi
 debāt facie egrediētis moysi esse cornuā: sed operiebat ille rursus facie suā si
 qm̄ loq̄bat ad eos: Obscuritas ḡ illi⁹ leḡ i h̄ significata fuit qz moyses velata
 facie publicauit eā p̄lo isrl̄. Uelamē illud erat obscuritas figuraz: q̄ p̄ ch̄m
 euacuata ē: qz p̄ eū figure adiplere sunt z explanate: in cui⁹ rei euidentissimū si
 gnū in passione ei⁹ velū tēpl̄ scissum est in duas pres a summo vsqz deorsum.
 vt d; Bar. xxvij. z Bar. xv. z Lu. xliij. ca. 3o sc̄us Tho. in. iij. pre. q. xlv. ar
 ti. iij. d; sic. Diuisum est velum in passione ch̄i ad ostēdendū reseratonē my
 sterioz leḡ: apta sunt monumēta ad oīdendū qz p̄ ei⁹ mortē mortuis vīta da
 re: terra mora est: z petre scisse sūt ad oīdendū qz lapidea hoim̄ corda p̄ ei⁹ pas
 sionē emollirent: z qz tot⁹ mūdus p̄tute passiōis ei⁹ erat i meli⁹ cōmutandus
 Hec Tho. Ampli⁹ oīdit obscuritas iudae leḡ ex mltitudie p̄ceptoz ei⁹. Nā
 dicit hebrei qz si cōputent oīa p̄cepta tā affirmatiua q̄ negatiua sunt in nūe
 ro sexcētū tredecim: qz vt dicit affirmatiua q̄ negatiua sunt in nūe
 nūero data fuerint: qdā talē assignāt rōpē vīcz ex eo qz tot ossa sunt in corpe hu
 mano fm̄ physicos. Vagn⁹ aut̄ Alb. alit̄ cōputat ossa hūani corpis. Nā in. j.
 li. de aiab; tractatu. ij. c. xliij. d; sic. Scdm̄ subtilissimā cōputationē sunt ossa
 in hois corpe ducenta septuaginta sex: p̄ter ea q̄ exceptimus. Quidā aut̄ nō cō
 putat vngues. xx. z nō cōputat duo ossicula gutturis. dicit em̄ cartilagines eē:
 z nō cōputat ossa femoris q̄ nos inf̄ spōdiles nisi p̄ vno: z os caude p̄ vno: z di
 cūt qz etiā ossa anchaz eadē sunt cū ossē femoz. Et qz illi auferūt a p̄dicto nūe
 ro. ossa. xxvij. dicit nūm̄ ossiū esse ita qz ossa ducenta sunt: atqz quat̄ duode
 na. Hec Alb. Et sic patz qz p̄cepta affirmatiua iudae leḡ corrūdent in nūe
 ro ossib; hūani corpis. Negatiua ḡo p̄cepta illi⁹ leḡ fm̄ hebreos erāt. cccxv.
 Rō huius numeri assignat a q̄busdā q̄ dicit ex eo in tali nūero data fuisse: qz
 tot sūt dies i anno. f. cccxv. Sic igit̄ l̄q̄t qz oīa p̄cepta legis moysi sūt cōputata
 sunt nūero. dextij. Uides aut̄ de⁹ tantoz p̄ceptoz difficultatē cōpassus fuit il
 li p̄lo. Et s̄o torā illā mltitudinē p̄ceptoz reduxit ad nūm̄ denariū qm̄ dedit
 legē moysi in mōre sinai in duab; tabul̄ lapideis: vt h̄ Exo. xxxij. c. in q̄b; q̄/
 dē tabul̄ fm̄ Aug. z alios doc. catholicos sic erāt ordinata ac desc̄pta p̄cepta
 decalogi. Nā i p̄ma tabula erāt tm̄ tria p̄cepta q̄ ordināt hoiez ad deū. In alta
 aut̄ tabula erāt septē p̄cepta q̄ ordināt hoim̄ ad primū. S; rabbi Salomō z
 Josephus atqz ceteri doctores hebreoz dicit qz i p̄ma tabula erāt qnqz p̄cepta
 desc̄pta z qnqz i alta. Uñ Joseph⁹ i. iij. li. antiq̄rat; iudae c. vj. d; qz moyses
 oīdit filiis israel duas tabulas habētes sc̄pta illa. x. p̄cepta i vtraqz q̄na. Hec
 Joseph⁹. Tandē venit dñs Iesus ch̄s in hūc mōm̄ p̄cōres saluos facere: qui
 aptens sinū clemētie sue legē euāgelicā p̄didit breuē: faciliē: ac dilucidā. Legē
 vtiqz amoris: dilectiōis: z charitat;: vt ab oib; possz sciri: z null⁹ p̄t̄ ignorātiā
 aut difficultatē possz excusari a tram̄te salut; eterne. Idcirco oīa p̄cepta deca
 logi reduxit ad duo. Hoc patz Bar. xxij. ca. vbi qdā legisdoctoz interrogauit
 dñm̄ Iesuz ch̄m: dices. Vḡr qdē magnū māda. i. le. Et ait illi Iesus. Dili
 dñm̄ deū. r. ex ro. cor. r. z ex to. a. r. z ex to. mē. r. Hoc est maxim̄ z p̄mū mādatū
 Scdm̄ aut̄ s̄ile est hūc. Dili. p̄xi. r. sic reipm̄. In his duob; mādatis vniuersa
 lex p̄der z p̄he. Hec ibi. Cōsiderās em̄ dñs Iesus n̄am debilē fragilēqz na
 turā: z qz nō oēs p̄nt scire insudare: nisi p̄ lōga rpa: z cū admixtiōe multoz erro
 rū. 3o vniuersam legē in duob; p̄ceptis dilectiōis conclusit: nā oīa mandata
 decalogi ordinant̄ ad actū diligēdi. P̄cepta em̄ p̄ime tabule ordinant̄ ad
 diligēdū deū. P̄cepta ḡo sc̄de tabule ad diligēdū p̄ximū. Hinc Paul⁹ ad

Quare
 facies mo
 ysi d; cor
 nua

Nota

Quor
 erāt p̄ce
 pra affir
 matiua

q̄t sūt oss
 sa i corpe
 humanē.

p̄cepta
 affirmati
 ua erāt. c
 cclxvij.

Negati
 ua p̄cepta
 erāt. cccxl
 v. z q̄re.

Sūma
 oīm p̄ce
 proz erat
 dc. xij.

De primo precepto

Rom. xliij. ca. Qui em diligat proximum: legem implevit. Nam non adulterabis: non occides: non furaberis: non falsum testimonium dices: non concupisces: et si quod est aliud mandatum in his verbis instaurat. Diliges proximum tuum sicut teipsum. Plenitudo ergo legis est dilectio. Hec Paulus. Sicut ergo homo constat ex duobus scilicet anima et corpore: sic perfectio nostra ad deum in his duobus preceptis consistit. Et sicut duobus oculis videmus omnia: et duabus auribus audimus: et duabus naribus odoramus: et duabus manibus operamur: et duabus pedibus ambulamus. Sic pariter in his duobus mandatis scilicet in dilectione dei et proximi omnia videmus: omnia audimus: omnia odoramus: omnia operamur ad salutem necessarium. Et idcirco signantur in duabus tabulis precepta decalogi scripta sunt ut daretur intelligi quod omnia ad duo per Christum erant aggreganda. Propterea scriptus Thoma. in. j. q. xcix. ar. j. in responsione ad secundam argumentum dicitur quod precepta divine legis a deo data sunt ut homines instruerentur ad dilectionem dei et proximi: quia in his duobus mandatis omnis lex pedit et propheta ut dicitur est. Sed videamus per recreationem languentis anime de singulis preceptis divine legis aliqua sub brevitibus

Quare
omnia precepta
reducuntur ad
duo.

Alia ratio.

De primo precepto divine legis

Nihil enim sancta et singularis illa maiestas clementissimi dei: aliud ab homine desiderat quam solam obedientiam celestium preceptorum eius: quam si quis puro corde obtulerit perfectio nobile ac iuge satisfactum pro reverentia eterni patris quam nos condidit et amavit: satis parte religiosus litatur. In cunctis autem preceptis divine legis cautus observandus est: non quod quilibet aut quantum sit quod iubet: sed quantum sit ille qui iubet: ut ait Hieronymus ad Theliphonem verbi gratia: et sic alibi testatur Hieronymus. Non ideo putes aliquam preterenda esse mandata: quia levisora sunt. Tamen enim maxima illa quam minima a deo imparata sunt: et premissus cuiusque precepti precipiens iniuria est. In quibus propositio: in quibus quidem peccatum est: vel prohibita admittere vel iussa non facere. Hec Hieronymus. Et ideo facile omnia precepta veniunt in effectum. Ait Leo papa. Quia et gratia preceperit auxilium et obedientia mollit imperium: nec dura tibi necessitate fuit: ubi diligenter quod iubet. Et certe non est amicum rectum (ait Augustinus) quam si fieri possit: mallet id quod rectum est non iuberet. Si vis ergo ad vitam ingredi: sua mandata: inquit vitas. Quia in divinis mandatis maxima sapientia ac scia spiritus sancti reposita: atque in eis relucet omnis reverentia divini cultus. Idcirco cum maximo ordine instinctu spiritus sancti descripta ac numerata sunt. Primum igitur preceptum divine legis scribitur Exo. xx. ca. sic. Non habebis deos alienos coram me. Per quod preceptum dirigimur in amore dei. Et propter hoc iubet illi legem adorare et colere: et prohibet omnem substitutionem et omnem cultum et reverentiam aliorum deorum: quos ceteri peccatores putant deos et non sunt: saturnum dico Iovis veneremur et cetera idolorum portenta. Est quippe idolatria maximum omnium peccatorum. ideo in hoc precepto excluditur penitus omnis cultus falsorum deorum: quasi precipuum impedimentum huius religionis: quia homo non potest deo servire et mamone: ut ait vitas Hieronymus. vi. c. Propterea scire debes secundum Thoma. in. ij. q. xciiij. ar. j. quod idolatrare nihil aliud est quam excedere debitum modum divini cultus: quod quidem precipue fit quando divinus cultus exhibetur cui non debet exhiberi: debet autem exhiberi solum summo deo: ratione creationis et gubernationis. Ex quo patet quod idolatria nihil aliud est quam latría. scilicet cultum dei alicuius creature exhibere. Nota ergo ad maiorem evidentiam huius precepti quod triplex est adoratio. scilicet latría/dulie/z hypodulie. Prima adoratio dicitur latría: quod nihil aliud est quam quidam cultus sive honor deo exhibitus. Et sicut dicit Thoma. in. ij. q. lxxv. ar. ix. ubi dicitur. verum latría debet deo ratione potestatis. Hec latría proficit servitutem quam debemus deo: quia fecit nos. unde debet sibi latría in quantum creator secundum quod ipse est finis et origo prima nostri esse. Secunda adoratio dicitur dulia: quod secundum Thoma. in. ij. q. cxxx. ar. iiij. nihil aliud est quam quidam honor vel cultus vel servitium quod exhibetur homini ratione alicuius dignitatis/servitutis/ virtutis/ vel bonitatis. Sicut latría est servitus que debet deo/ratione creationis. Tertia adoratio dicitur hyperdulia: quod est

Primum preceptum

idolatria est maximum omnium peccatorum.

Quid est idolatria